

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Předmět: Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

- Vzdělávací obsah předmětu **Výchova k občanství** vychází ze vzdělávacího oboru RVP ZV Člověk a společnost.
- Obsahovou náplní **Výchovy k občanství** je:
 - postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků a jejich orientace ve významných okolnostech společenského života
 - utváření vztahů žáků ke skutečnosti
 - formování jejich vnitřních postojů k důležitým oblastem lidského života
 - formování vědomí zodpovědnosti za vlastní život a schopnosti sebepoznávání
 - rozvíjení vědomí a přináležitosti k evropskému civilizačnímu okruhu a kulturnímu okruhu a podpora přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, **včetně kolektivní obrany**
 - prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů
 - výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot
 - **rozvoj finanční gramotnosti a osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech, uplatnění aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu**
 - **orientace v problematice peněz a cen a k odpovědné spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci**
- Žáci začínají s výukou Občanské výchovy v 6. třídě a pokračují až do 9. třídy s časovou dotací jedna hodina týdně v každém ročníku.
- Hodiny probíhají nejčastěji ve třídách, popřípadě v počítačové učebně, na místech exkurze či veřejných prostranstvích mimo školu.

Předmětem se prolínají **průřezová témata**: OSV (sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, poznávání lidí, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika), VDO, MKV (kulturní diference, etnický původ, princip sociálního smíru a solidarity), MV (kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

▪ Práce s učebnicí

Žáci pracují s texty v učebnicích nejprve **samostatně**, materiál využívají k nabití základních poznatků vztahujících se k řešenému problému, učitel formulováním vhodných otázek je vede ke správnému **osvojování vědomostí**, jejich spojování a hodnocení (**kompetence k učení**). Osvojené poznatky a vědomosti žáci používají k **řešení problému** stanoveného učí-

telem v úvodu hodiny, přičemž uplatňují také vlastní invenci a tvořivost a poté výsledky své práce **prezentují** a obhajují před třídou (**kompetence k řešení problému**). Ostatní žáci jejich **kriticky hodnotí**, diskutují s nimi o jejich názorech, prezentují své vlastní, učitel diskusi řídí, koriguje, podněcuje vhodnými doplňujícími otázkami (**kompetence komunikativní, sociální a personální**).

- Referát a diskuse

Žáci sami vybírají témata týkající se **aktuálních celospolečenských problémů** ať už v naší zemi (obci) či ve světě a seznamují ostatní žáky se základními fakty, k čemuž využívají především **mediální sdělení** (noviny, časopisy, televize, rozhlas) – **kompetence občanské, kompetence k učení**. Učitel vhodnými dotazy a poznámkami dovysvětlí žákům daný problém a poté dá prostor referujícímu žákovi, aby položil předem připravené otázky k **diskuzi**. Žák nejen klade dotazy, ale sám uděluje slovo řečníkům, reaguje na odpovědi, vyhodnocuje je, případně prezentuje své **vlastní názory a postoje**. Na závěr diskuzi zhodnotí a shrne (**kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů, kompetence sociální a personální**).

- Práce ve skupině

Žáci **spolupracují** na řešení problémů ve dvojicích či větších skupinách, což jim umožňuje nacházet nová a tvořivá řešení, konfrontovat své vlastní postoje a názory s postoji a názory druhých, umět je obhájit a prosadit jako vhodné **řešení**. Ve skupině je vždy učitelem vybraná dominantní osoba, jejímž úkolem je zajistit rozdělení úkolů a **efektivitu práce** a také rozhodujícím způsobem dovést skupinu k dosažení kvalitního výsledku práce (**kompetence sociální a personální, kompetence pracovní**).

- Samostudium a domácí příprava

Učitel žákům zadává studijní i praktické úkoly, které žáci zpracovávají formou **domácí přípravy**. Tato práce vždy nejen navazuje na práci při vyučování, ale také ji podmiňuje. Učitel žáky vždy důkladně seznamuje s cílem domácí práce a její návazností na práci ve škole, tak aby žák vždy znal **cíl svého učení** a věděl, jak tato domácí příprava podmiňuje úspěšné rozvíjení svých jazykových znalostí a dovedností při vyučování. Učitel také žáky předem důkladně seznamuje s formou a termínováním **ověřování** jejich vědomostí a výsledků učení, tak aby žáky více motivoval k zodpovědné domácí přípravě a umožnil jim se na ústní či písemné testování jejich znalostí důkladně připravit (**kompetence k učení**).

- Exkurze

Žáci absolvují exkurze vztahující se a vhodně doplňující probírané učivo. Seznamují se tak s **praktickým naplněním** teoretických znalostí a jejich fungováním v praxi a diskusí s kompetentní osobou se mohou dozvědět o dalších aspektech zkoumané skutečnosti či **ověřit** si své **názory** na různé občanské a celospolečenské problémy (**kompetence občanské**).